МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти
протокол № 3 від 08 вересня 2020 р.
в.о. завідувача кафедри
_____ (Наталія ВОРОПАЙ)

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ОК 4.1 МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИДАКТИКИ У ЗВО

Освітня програма «Початкова освіта» другого (магістерського) рівня вищої освіти
Спеціальність 013 Початкова освіта
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Херсон 2020

1. Опис курсу

Назва освітньої компоненти	Методика викладання дидактики у ЗВ0
Тип курсу	Обов'язкова компонента
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Кількість кредитів/годин	2,5 кредити / 75 годин
Семестр	1 семестр
Викладачі	Гриценко Ірина Валентинівна, кандидат педагогічних наук, доцент
Посилання на сайт	http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1402
Контактний телефон, мессенджер	(0552) 326766
Email викладача:	grytsenko62@gmail.com
Графік консультацій	
Методи викладання	лекційні заняття, семінарські заняття, індивідуальні завдання, тестові завдання
Форма контролю	екзамен

2. Анотація дисципліни: У системі педагогічних наук і наукових дисциплін особливе місце посідає методика. Необхідність цієї предметної дидактики була зумовлена потребою оволодіння майстерністю викладання, яка виникла з появою професійної підготовки учителів та викладачів ЗВО. «Методика викладання дидактики у ЗВО» належить до циклу предметів професійної підготовки магістрів, оскільки передбачає готовність такого фахівця до науково-педагогічної діяльності. Навчальний курс формує здатність організовувати освітній процес у закладах вищої освіти з використанням сучасних, науково обґрунтованих, традиційних та інноваційних засобів, методів, прийомів і технологій; навчально-пізнавальну, виховну діяльність студентів, організації їх самостійної, пошукової роботи тощо. Зміст дисципліни включає: теоретичні засади методики викладання дидактики у вищій школі; специфіку методів викладання у структурі процесу навчання у вищій школі; психолого-педагогічні умови впровадження освітніх технологій викладання у вищій школі; методичні основи викладання у вищій школі тощо, а також є основою для проходження майбутніми викладачами асистентської магістерської практики.

3.Мета та завдання дисципліни:

Мета навчальної дисципліни: оволодіння студентами ґрунтовними знаннями про суть і структуру освітнього процесу у ЗВО, про особливості, принципи, методи та форми його організації; професійними особливостями викладання дисциплін педагогічного спрямування, зокрема, дидактики в освітніх закладах ІІІ-ІУ рівнів акредитації; формування у студентів компетентностей, які здатні забезпечити оптимальне та науково обґрунтоване

викладання навчальних дисциплін педагогічного профілю. Предметом вивчення є зміст, форми та методи викладання дидактики у ЗВО.

Завдання навчальної дисципліни:

- **методичні:** методика викладання дидактики розкриває основі категорії, зміст, принципи побудови навчання у ВНЗ, методи, форми організації процесу вивчення дидактики, а також особливості контроля і оцінки аудиторної та самостійної роботи студентів;
- **пізнавальні:** розкрити найважливіші загальні залежності між цілями, змістом, умовами та результатами навчання та освіти; підвести до розуміння, що головні цінності в освіті – викладач та студент;
- **практичні:** магістранти повинні уміти застосовувати на практиці набуті теоретичні знання, зокрема вміло використовувати сучасні методи, засоби, форми навчання студентів у процесі аудиторної та самостійної роботи, забезпечувати розвиток їх творчих здібностей; розробляти навчально-методичне забезпечення дисципліни «Дидактика»;
- **виховні** - виховувати у студентів працьовитість, відповідальність до виконання завдань курсу і майбутньої професії; дисциплінованість, самостійність.

.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність - здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень педагогіки, психології та окремих методик навчання і викладання, а також характеризуються комплексністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-3. Здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання на практиці.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК 1. Здатність використовувати форми, методи, технології та враховувати принципи науково-педагогічних досліджень, виявляти тенденції розвитку подій та прогнозувати розвиток педагогічних процесів у системі освіти.

ФК 2. Здатність і готовність проектувати та застосовувати сучасні педагогічні технології з метою забезпечення оптимальних умов пізнавальної діяльності дітей молодшого шкільного віку, студентів ЗВО, аналізувати та оцінювати різноманітні психолого-педагогічні, методичні фактори, передбачати можливі наслідки їх застосування.

ФК 4. Здатність і готовність застосовувати сучасні методи, технології, прийоми, засоби навчання і виховання у сфері освіти, спираючись на знання з дисциплін психолого-педагогічного циклу і методик навчання.

ФК 5. Здатність і готовність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології, опрацьовувати різні види інформації.

ФК 6. Здатність працювати, отримувати результат, ухвалювати рішення та відповідати за них.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Знати традиційні та інноваційні технології організації і проведення методичної роботи за напрямами, обумовленими посадовими обов'язками вчителя початкової школи та викладача закладу вищої освіти..

ПРН 6. Знати сучасні тенденції, закономірності розвитку технологій, методики викладання дисциплін; сучасні науково-методологічні та педагогічні засади, на яких побудовані навчальні курси; особливості сучасних інноваційних технологій та методики їх втілення в освітній процес.

ПРН 8. Бути готовим до систематичного підвищення своєї професійно-педагогічної майстерності; уміти усвідомлювати рівень власної діяльності, своїх здібностей, бачити причини недоліків у своїй роботі, в собі; володіти навичками самовдосконалення, уміти використовувати механізм самооцінки власних досягнень у дослідницькій діяльності.

5. Структура курсу

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Семінарські заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
2,5 кредитів / 75 годин	І сем. – 14	І сем. – 14	І сем. – 47

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Матеріали, викладені на KSU online для організації змішаного навчання**.**

Технічне забезпечення: http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1402

7. Політика курсу

Політика курсу відповідає принципам академічної доброчесності, визначеним у розділі 1.3.2.6. порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті.

Присутність студентів на практичних заняттях, контрольній роботі та екзамені є обов'язковою. У процесі написання письмових робіт неприпустимими є плагіат та списування. Якщо студент пропустив практичне заняття, необхідно виконати всі практичні завдання, передбачені даним заняттям та отримати відповідну оцінку. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Лекції, тестові завдання, завдання для самостійної роботи, а також додаткові ресурси для засвоєння змісту курсу є доступними на сайті дистанційного навчання.

Високо цінується академічна доброчесність.

8. Схема курсу

Змістовий модуль 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКЛАДАННЯ ДИДАКТИКИ У ЗВО

Тема 1. Змістовий компонент курсу «Дидактика»
(лк - 2 год., сем. – 2 год., самост. – 5 год.):

1. Роль та місце курсу «Дидактика» в програмі МОН України «Педагогіка».
2. Структура курсу «Дидактика».
3. Аналіз сучасних підручників з дидактики.
4. Взаємозв'язок дисциплін педагогічного циклу.

Тема 2. Загальні засади організації освітнього процесу
(лк – 2 год., сем. – 2 год., самост. – 7 год.):

1. Форми організації навчання студентів у процесі викладання курсу «Дидактика».
2. Методика проведення лекційних занять.
3. Основні види діяльності на семінарських заняттях; вимоги до їх проведення.
4. Методика проведення консультацій та індивідуальних занять з дидактики.
5. Особливості організації самостійної роботи з дидактики.
6. Способи організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

Тема 3. Навчально-методичне забезпечення курсу «Дидактика»
(лк - 2 год., сем. – 2 год., самост. – 7 год.):

1. Модульна технологія вивчення дидактики.
2. Розробка силабусу дисципліни.
3. Планування самостійної роботи студентів.
4. Підручники та посібники з дидактики.
5. Розробка екзаменаційних білетів та тестових завдань.
6. Особливості розробки тематики та виконання реферативних, контрольних, курсових робіт, випускних робіт з дидактики.
7. Критерії, методи та форми оцінювання якості знань на семінарських заняттях.

Змістовий модуль 2.

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ ДИДАКТИКИ У ЗВО

Тема 4. Специфіка викладання курсу «Дидактика»: зміст освіти
(лк - 2 год., сем. – 2 год., самост. – 7 год.):

1. Методика ознайомлення студентів з Державним стандартом початкової освіти.
2. Методика ознайомлення студентів з базовим навчальним планом початкової освіти.
3. Характеристика освітніх галузей.
4. Навчальні плани та програми для початкової школи.
5. Сучасні підручники для початкової школи.

Тема 5. Специфіка викладання курсу «Дидактика»: форми навчання

(лк - 2 год., сем. – 2 год., самост. – 7 год.):

1. Суттєві ознаки поняття «організаційна форма»
2. Історичні форми організації навчального процесу, їх аналіз.
3. Класно-урочна система, шляхи її вдосконалення.
4. Розробка опорної схеми теми.
5. Особливості розподілу часу на вивчення теми.
6. Особливості розробки завдань для самостійної роботи, тестового контролю, творчих завдань.
7. Принципи підготовки презентаційних матеріалів.

Тема 6. Специфіка викладання курсу «Дидактика»: методи навчання

(лк - 2 год., сем. – 2 год., самост. – 7 год.):

1. Суттєві ознаки поняття «метод навчання»; його структура та функції.
2. Різні підходи до класифікацій методів навчання, їх аналіз.
3. Аналіз класифікації методів навчання Ю.К.Бабанського.
4. Принципи вибору методів навчання.
5. Розробка опорної схеми теми.
6. Особливості розподілу часу на вивчення теми.
7. Особливості розробки завдань для самостійної роботи, тестового контролю, творчих завдань.
8. Принципи підготовки презентаційних матеріалів.

Тема 7. Сучасні тенденції методики викладання дидактики

(лк – 2 год, сем. – 2 год., самост. – 5 год.):

1. Специфіка роботи з обдарованими студентами у процесі вивчення дидактики.
2. Творчі завдання з дидактики як засіб мотивації студентів до вивчення дисциплін педагогічного циклу.
3. Принципи розробки презентаційних матеріалів у процесі викладання курсу «Дидактика».
4. Специфіка виконання реферативних, контрольних, курсових робіт, випускних робіт з дидактики.
5. Використання сучасних педагогічних технологій на лекційних та семінарських заняттях.
6. Викладання дидактики в умовах дистанційної та змішаної освіти.
7. Вибір прийомів та методів навчання з метою ефективного засвоєння навчального матеріалу.

9. Система оцінювання та вимоги: форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

Вид контролю – екзамен.

Оцінювання здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою. Підсумковий бал з навчальної дисципліни складається з підсумкового семестрового балу (максимально – 60 балів) та балу за екзамен (40 балів). Упродовж семестру студент отримує бали за різні види робіт, які сумуються в підсумковий семестровий бал. Підсумковий семестровий бал складається з суми балів, отриманих студентом впродовж семестру і дорівнює сумі підсумкового балу за практичні заняття (7 практичних занять, максимально 35 балів), балів за 2 контрольні модульні роботи (максимально 10 балів) і балів за самостійну роботу (у кожному модулі по 5 балів, максимально – 10 балів), розробку презентаційних матеріалів до обраної теми (максимально 5 балів) та в сукупності може складати максимально 60 балів. Поточні оцінки успішності (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно») – виставляються під час проведення практичних занять.

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основна література:

1. Алексюк А. М. Методи навчання і методи учіння.–К.Знання,1980.– 248 с.
2. Ю. Бєляєв., О. Мішуков. Навчальний процес у Херсонському державному університеті: Хрестоматія. –Херсон; ХДУ, 2007. -256с.
3. Бондар В. І. Дидактика: ефективні технології навчання студентів – К., 1996.
4. Бондар В.І. Дидактика. – К.: “Либідь”, 2005. – 263с.
5. Бордовская Н. В., Реан А. А. Педагогика: Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2004. – 300 с.
6. Гриценко І.В., Денисенко В.В. Методика викладання педагогіки у ВНЗ. – Херсон; ХНТУ, 2017. - 126с.
7. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології; Навч. Посіб. – К., 2004. – 352 с.
8. Дубасенюк О.А. Методика викладання педагогіки: навчальний посібник. / О.А. Дубасенюк, О.Є. Антонова. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – 492 с.
9. Підготовка фахівців початкової освіти за кредитно-модульною системою організації навчального процесу: зб. навч. програм / С.М. Мартиненко, О.В. Матвієнко, В.О. Науменко [та ін.]; за заг. ред. С.М. Мартиненко, О.В. Леонтьєвої. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 372 с.
10. Психофізіологічне забезпечення готовності студентів до педагогічної діяльності: монографія / за ред. О.М. Кокуна. – К. : Педагогічна думка, 2008. – 296 с.
11. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.метод. посіб. /Пометун О., Пироженко Л. – К.: ВСК, 2004. - 192 с.
12. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи. Навч. посібник для студентів вищих пед. закладів освіти. – Тернопіль, 1999. – 345с.
13. Хуторской А. В. Практикум по дидактике и методикам обучения. – СПб.: Питер, 2004. – 541 с.

Додаткова література:

1. Вітвицька С. Основи педагогіки вищої школи: Навчальний посібник/ Світлана Вітвицька,; М-во освіти і науки України, Житомирський державний пед. ун-т ім. Івана Франка . - К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 314 с.
2. Гура О. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності: Навчальний посібник/ Олександр Гура,; М-во освіти і науки України. - К.: Центр навчальної літератури, 2005. - 223 с. Кузьмінський А. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник/ Анатолій Кузьмінський,. - К.: Знання, 2005. - 485 с.
3. Лекції з педагогіки вищої школи: Навчальний посібник/ Ред. В. І. Лозова. - Харків: Освіта. Виховання. Спорт, 2006. - 495 с.
4. Слєпкань З. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навчальний посібник для магістрантів вищих навчальних закладів/ Зінаїда Слєпкань,; Ред. Л. О. Біда. - К.: Вища школа, 2005. - 238 с.
5. Талызина Н.Ф. Управление процессом усвоения знаний. – М.: МГУ, 1975.- 343 с.
6. Туркот Т,І. Педагогіка вищої школи. Навч. посібник для студентів вищих пед. закладів освіти. – К,: ВСК, 2011. – 524с.

INTERNET – ресурси (Основні Web-сторінки в INTERNET)

1. Концепція «Нова українська школа» - www.mon.gov.ua.
2. Educational Era - cneliz jykfqy-jcdinb – https ||www/ed-era/com. edu.com/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=51Itemid=306&limit=10&limitstart=10.
3. Всеукраїнський портал «Початкове навчання»: www.nachalka.com.ua.
4. Уваров А.Ю. Ключевые компоненты распространения новых педагогических практик // Вопросы информатизации образования. - Вып. 11 // http://npstoik.ru/vio/inside.php?ind= articles&article_key=272.

Структура навчальної дисципліни
(2019-2020 н.р.)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	Лаб.	Інд.	с.р.		л	п	Лаб.	Інд.	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи дидактики												
Тема 1.Дидактика як наука. Предмет та завдання сучасної дидактики.	**14**	2	2	-	-	10	**10**	-	-	-	-	10
Тема 3. Процес навчання. Закономірності, принципи і правила навчання.	**18**	4	2	-	-	10	**12**	2	-	-	-	10
Тема 3. Зміст освіти.	**18**	4	2	-	-	10	**12**	2	2	-	-	8
Разом за змістовим модулем 1	**50**	**10**	**6**	-	-	**30**	**34**	**4**	**2**	-	-	**28**
Змістовий модуль 2. Методи та форми організації навчання												
Тема 1. Форми організації процесу навчання.	**16**	4	2	-	-	10	**18**	-	-	-	-	18
Тема 2. Методи, технології та засоби навчання	**11**	2	2	-	-	10	**12**	2	2	-	-	8
Тема 3. Контроль та оцінювання навчальних досягнень молодших школярів.	**9**	2	2	-	-	7	**10**	-	-	-	-	10
Тема 4. Організація роботи вчителя: підготовка до уроку; конспект уроку; стенограма, аналіз та самоаналіз.	**11**	2	2	-	-	7	**8**	-	-	-	-	8
Тема 5. Сучасна початкова школа: міжнародний досвід.	**8**	-	2	-	-	5	**8**	-	-	-	-	8
Разом за змістовим модулем 2	**55**	**10**	**10**	-	-	**39**	**56**	**2**	**2**	-	-	**52**
Усього годин	**105**	**22**	**26**	-	-	**57**	**105**	**6**	**4**	-	-	**95**